

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa R.K. i S.K.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Izbę Administracji
Skarbowej w X.

o odprawę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 października 2025 r.,

wniosku powodów o przeprowadzenie badania spełnienia przez sędziego Sądu
Najwyższego Renatę Żywicką wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie
sygn. akt I PSKP 32/24,

odrzuca wniosek.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Powodowie R.K. i S.K., w sprawie o odprawę przeciwko Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej w X., powołując się na art. 29 § 5 u.S.N., złożyli wniosek o zbadanie spełnienia wymagań niezawisłości i bezstronności przez Sędziego Sądu Najwyższego Renatę Żywicką z uwagi na okoliczności towarzyszące jej powołaniu oraz postępowanie po powołaniu.

Powodowie wskazali, że Sędzia, której dotyczy wniosek, została powołana na urząd sędziego w Sądzie Najwyższym po przeprowadzeniu procedury konkursowej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną po zmianach wprowadzonych przez ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej

Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, i przedstawili swoje zastrzeżenia co do wspomnianej ustawy, a także procedury nominacyjnej Sędziego objętej wnioskiem. Zwrócili również uwagę na fakt wyłączenia Sędziego objętej wnioskiem na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego od rozpoznania kilku innych spraw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek podlegał odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 u.S.N. dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Stosownie do art. 29 § 9 pkt 1 i 2 u.S.N. wniosek, o którym mowa w art. 29 § 6 w zw. z art. 29 § 5 u.S.N., powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 (pkt 1), a także przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (pkt 2). Z kolei z art. 29 § 10 zd. 1 u.S.N. wynika, że wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych.

W sprawie nie zostały spełnione wymagania konstrukcyjne wywodzone z art. 29 § 9 pkt 1 i 2 w zw. z art. 29 § 5 u.S.N. Powodowie nie przedstawili bowiem żadnego twierdzenia odnoszącego się do sposobu postępowania Sędziego objętej wnioskiem po powołaniu jej na urząd sędziego Sądu Najwyższego oraz tego, jak to postępowanie może przekładać się na naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności w realiach niniejszej sprawy. We wniosku nie zawarto również, wbrew art. 29 § 9 pkt 2 u.s.n., żadnego dowodu nakierowanego na wykazanie tych

przesłanek zastosowania art. 29 § 5 u.S.N. Wnioskodawcy ograniczyli się do przedstawienia okoliczności towarzyszących powołaniu Sędziego, której dotyczy wnioski, oraz wskazania – nieistotnych z perspektywy art. 29 § 5 u.S.N. – wydanych w innych sprawach orzeczeń w przedmiocie jej wyłączenia na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Powołanie się na fakt wydania wspomnianych orzeczeń nie wyczerpuje jednak analizowanego wymagania formalnego, gdyż w sposób oczywisty nie jest to „jego (sędziego – dop.) postępowanie po powołaniu”.

Wymaga podkreślenia, że konieczność przywołania faktów dotyczących sposobu postępowania sędziego po powołaniu nie może być uznana za formalność. Przeciwnie, zbadanie tego, jak sędzia zachowuje się po objęciu urzędu, ma kluczowe znaczenie dla oceny, czy w okolicznościach danej sprawy może nastąpić naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności, mogące mieć wpływ na wynik postępowania, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Bez podania twierdzeń na ten temat ocena wniosku z art. 29 § 8 zd. 1 u.S.N. byłaby niemożliwa – i dlatego właśnie ustawodawca uznał, że wniosek niespełniający wskazanego wymagania nie podlega oddaleniu, lecz odrzuceniu na podstawie art. 29 § 10 zd. 1 w zw. z art. 29 § 9 pkt 2 u.S.N.

Tylko uzupełniająco wypada zauważyć, że nawet gdyby wniosek w niniejszej sprawie czynił zadość wymaganiom formalnym, dzięki czemu możliwe stałoby się przeprowadzenie merytorycznej oceny zasadności wniosku, to fakt wydania orzeczeń o wyłączeniu Sędzi objętej wnioskiem w innych sprawach (również w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie art. 29 § u.S.N.) nie mógłby być traktowany nie tylko jako podstawa wyłączenia w obecnie analizowanej sprawie, lecz nawet jako argument przemawiający na rzecz takiego wyłączenia. Powyższą konkluzję uzasadnia przede wszystkim to, że powinnością Sądu jest zbadanie konkretnego wniosku *sine ira et studio*, bez sugerowania się stanowiskami wyrażonymi przez inne sądy orzekające. Odmienne podejście przeczyłoby istocie niezawisłości i bezstronności, które to wartości w swym wewnętrznym ujęciu zakładają uczciwe rozważenie okoliczności danego przypadku: koncentrujące się na ocenie przedstawionych twierdzeń i dowodów, a zarazem odrzucające sugestie, które mogłyby wynikać z kierunku oceny dokonanej

wcześniej w innej sprawie i przez kogokolwiek innego, w odniesieniu do tego samego Sędziego.

Taki model oceny, niezależnie od podniesionego wyżej, fundamentalnie istotnego aspektu niezawisłości i bezstronności, w tym wewnętrznej uczciwości w przeprowadzeniu oceny, przyjął sam ustawodawca, który założył, że podstawy wyłączenia będą badane jednostkowo, indywidualnie – w ścisłym powiązaniu z uwarunkowaniami danej sprawy. Dlatego stosownie do art. 29 § 5 *in fine* u.s.n. badanie spełnienia wymagań niezawisłości i bezstronności ma następować z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących powołaniu konkretnego sędziego i jego postępowania po powołaniu, jeżeli „w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy”.

Wniosek o konieczności przeprowadzenia takiej indywidualnej oceny, wynikający już z systemowej i funkcjonalnej wykładni przytoczonych przepisów, znajduje wprost potwierdzenie w treści art. 29 § 18 zd. 2 u.S.N., który stanowi, że wyłączenie sędziego od udziału w danej sprawie nie może stanowić podstawy do wyłączenia tego sędziego w innych sprawach rozpoznawanych z jego udziałem. Żądanie z art. 29 § 8 zd. 1 u.S.N. składane jest bowiem w konkretnej sprawie i zmierza do wyłączenia sędziego od jej rozpoznania, a nie do pozbawienia go w ogóle prawa do orzekania.

Ubocznie należy dodać, że także twierdzenia odnoszące się do okoliczności powołania Sędziego objętej wnioskiem mają charakter ogólnikowy i oderwany od sprawy. Tymczasem w orzecznictwie wyjaśniono już obszernie, że celem art. 29 § 6 u.S.N. nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, lecz ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy (zob. postanowienie SN z 28 grudnia 2023 r., III CB 55/23).

Wobec nieprzywołania przez wnioskodawców twierdzeń o faktach wraz z dowodami, dotyczących analizowanego wyżej obligatoryjnego elementu środka

z art. 29 § 8 zd. 1 u.S.N., wniosek podlegał więc odrzuceniu na podstawie art. 29 § 10 zd. 1 u.S.N.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[J.T.]

[r.g.]